

OTSUS

24.09.2020 nr 5-5/2020-034

Koondumisele nr 19/2020 aktsiaselts SEMETRON / osaühing InBio loa andmine

1. Koondumine

Konkurentsiamet sai 13.07.2020 koondumise teate, mille kohaselt aktsiaselts SEMETRON (registrikood 10078457) ja Ambient Sound Investments OÜ (registrikood 10958721), ASI Private Equity AS (registrikood 11225765), OÜ ANEMOS (registrikood 11053577), füüsilised isikud T. P. (isikukood [...]) ja I. M. (isikukood [...]) sõlmisid 03.07.2020 osaühingu InBio (registrikood 10565826) osade ostu-müügilepingu.

Lepingu kohaselt kavatseb aktsiaselts SEMETRON omandada 100%-lise osaluse osaühingus InBio. Tehingu tulemusena kuulub osaühing InBio aktsiaseltsi SEMETRON valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 kohaselt on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks aktsiaselts SEMETRON ja osaühing InBio.

Aktsiaselts SEMETRON kuulub UP Invest OÜ kontserni. UP Invest OÜ on Eestis registreeritud investeerimisühing, mille üle omab valitsevat mõju MM Grupp OÜ. MM Grupp OÜ on füüsilise isiku M. L. (isikukood [...]) valitseva mõju all. Aktsiaseltsi SEMETRON aktsionärid on UP Invest OÜ (82,5%) ja Baltland Invest OÜ (17,5%).

Aktsiaselts SEMETRON tegeleb haiglatarvikute, ühekordse kasutusega meditsiinivahendite ja muude tervisetoodete müügi ja hooldusega. Äriühingu tootevalik hõlmab valdkondi nagu digitaalsed radiograafilised süsteemid, radioloogia, desinfitseerimine, intensiivravi, oftalmoloogia, haiglateenused, laborite, operatsioonisaalide ja haiglate sisseseade ning taastusravi. Aktsiaselts SEMETRON esindab järgmisi kaubamärke: Esaote, Bode Chemie,

Karl Storz, Abbot Medical Optics, Agfa Healthcare, Linet®, Gebrüder Martin, Hologic™, Miele, Zoll.¹

Aktsiaseltsil SEMETRON on 90%-lise osalusega tütarettevõtja Hygeia OÜ, mis tegeleb peamiselt desinfektsioonitoodete maaletoomise ja turustamisega. Tooteid pakutakse valdavalt meditsiinasutustele, kuid klientideks on ka muud desinfektsioonivahendeid kasutavad ettevõtjad.

Osaühing InBio on Eestis registreeritud äriühing, mis kuulub koondumise eelselt äriühingute Ambient Sound Investments OÜ ja OÜ ANEMOS ühise valitseva mõju alla.

Osaühing InBio tegeleb meditsiiniseadmete ja -tarvikute impordi, reklaami, levitamise, hulgi- ja jaemüügiga Eestis, Lätis ja Leedus.²

Osaühingul InBio on 100%-lise osalusega tütarettevõtjad Eestis (Laboripartner OÜ), Lätis (InBio SIA) ja Leedus (InBio UAB), mis tegelevad samuti meditsiiniseadmete ja -tarvikute impordi, reklaami, levitamise, turustamisega.

3. Koondumise menetluse käik

Konkurentsiamet avaldas 13.07.2020 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

17.07.2020 saatis Konkurentsiamet Terviseametile taotluse, eesmärgiga saada hinnang koondumise võimaliku mõju kohta meditsiiniseadmete valdkonnale.

21.-22.07.2020 saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks koondumise teates nimetatud koondumise osaliste konkurentidele, et koguda teavet ja andmeid meditsiiniseadmete, -tarvikute ja meditsiiniseadmete hoolduse valdkonna kohta.

07.08.2020 tegi Konkurentsiamet otsuse nr 5-5/2020-029 täiendava menetluse alustamise kohta vastavalt KonkS § 27 lg 1 punktile 2 selleks, et teha kindlaks, kas kõnealune koondumine võib oluliselt kahjustada konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

Täiendava menetluse kestel saatis Konkurentsiamet taotlused teabe saamiseks koondumise osaliste klientidele, et koguda teavet meditsiiniseadmete sisseostu ja koondumise võimaliku mõju kohta.

4. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

¹ <https://upi.ee/et/ettevote/semetron-as/> ja <https://www.semetron.ee/>

² <http://inbio.ee/ettevottest/>

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Aktsiaselts SEMETRON tegeleb meditsiiniseadmete ja -tarvikute müügi ning meditsiini-seadmete hoolduse ja remondi pakkumisega. Osahing InBio põhitegevuseks on samuti meditsiiniseadmete ja -tarvikute müük ning meditsiiniseadmete hooldus ja remont. Seega tekib koondumise osaliste tegevuste vahel horisontaalne kattuvus järgmistel tegevusaladel:

- meditsiiniseadmete hulgimüük;
- meditsiinitarvikute hulgimüük ning
- meditsiiniseadmete hooldus- ja remonditeenused.

Konkurentsiamet võtab eelpool nimetatud tegevusaladel konkurentsiolekorra analüüsimisel arvesse kaubaturgude kogumahtu ja ettevõtjate turuosasid, mille kohta kogus koondumise menetluse raames andmeid koondumise osalistelt ja nende suurematelt konkurentidelt (st Quantum Eesti AS, Olympus Estonia OÜ, ISIS Medical OÜ, aktsiaselts Surgitech, Mediq Eesti OÜ, OÜ Diamedica, AB Medical Group Eesti osahing, AKTSIASELTS MEDITSIINIGRUPP, OSAÜHING HANSA MEDICAL).

Meditsiiniseadmete hulgimüük

Meditsiiniseade on ravikindlustuse seaduse³ tähenduses instrument, aparaat või seade, samuti materjal või muu toode, mida kindlustatud isik saab kasutada tavakasutajana eraldi või kombinatsioonis, ühel või enamal tootja ettenähtud otstarbel ja mille kavandatud põhitoime kindlustatud isikule ei ole farmakoloogiline, immunoloogiline või ainevahetuslik ja on vajalik (i) haiguse jälgimiseks, leevendamiseks või raviks; (ii) vigastuse leevendamiseks või raviks.

³ Ravikindlustuse seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/117052020009?leiaKehtiv>

Meditsiiniseadmete müügi käive 2019. aastal Eestis oli eelpool nimetatud ettevõtjate arvestuses ligikaudu 24,3 miljonit eurot. Aktsiaseltsi SEMETRON käive meditsiini-seadmete müügil oli ligikaudu [...] eurot ja osaühingu InBio vastav käive ligikaudu [...] eurot. Seega kujunes koondumise osaliste ühiseks turuosaks ligikaudu [30-40]%.

Kuna koondumise osaliste ühine turuosa meditsiiniseadmete hulgimüügil on üle 15%, on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses. Geograafiliselt on kaubaturg piiritletav Eesti territooriumiga, sest konkurentsitingimused meditsiiniseadmete hulgimüügiks on Eesti erinevates piirkondades sarnased.

Meditsiinitarvikute hulgimüük

Konkurentsiamet on varasemas otsuses⁴ käsitlenud meditsiinitarvikute müüki, mis hõlmas peamiselt selliste toodete nagu desinfektsioonivahendid, haiglavoodid, patsiendi hooldus- ja invaabivahendid, esmaabitarbed, sidumismaterjalid, EKG-paberid, inhalaatorid, aspiraatorid, lahased jne müüki haiglatele, tervise- ja taastusravikeskustele ning teistele raviasutustele.

Meditsiinitarvikute müügi käive 2019. aastal Eestis eelpool nimetatud ettevõtjate arvestuses oli ligikaudu 47,7 miljonit eurot. Aktsiaseltsi SEMETRON käive meditsiinitarvikute müügil oli ligikaudu [...] eurot ja osaühingu InBio vastav käive ligikaudu [...] eurot, seega ühiseks turuosaks kujunes ligikaudu [10-20]%.

Kuna koondumise osaliste ühine turuosa meditsiinitarvikute hulgimüügil jääb alla 15%, ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses.

Meditsiiniseadmete hooldus- ja remonditeenuse pakkumine

Mõlemad koondumise osalised pakuvad meditsiiniseadmete hooldus- ja remonditeenuseid ning vastav käive 2019. aastal Eestis eelpool nimetatud ettevõtjate arvestuses oli ligikaudu 5,1 miljonit eurot. Aktsiaseltsi SEMETRON käive hooldus- ja remonditeenuste osutamisel oli ligikaudu [...] eurot ja osaühingu InBio vastav käive ligikaudu [...] eurot. Seega kujunes koondumise osaliste ühiseks turuosaks ligikaudu [5-10]%.

Kuna koondumise osaliste ühine turuosa meditsiiniseadmete hooldus- ja remonditeenuse pakkumisel jääb alla 15%, ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses.

Koondumise osaliste tegevuste vahel tekib ka vertikaalne seos, kuivõrd aktsiaselts SEMETRON müüb meditsiiniseadmeid ja -tarvikuid ka hooldekodudele. Valitseva mõju kaudu on aktsiaseltsiga SEMETRON seotud Benita Kodu AS, mis tegutseb tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonnas, pakkudes õendusabi ja ambulatoorset taastusravi ning väljaspool kodu osutatavat üldhooldusteenust. Koondumise teate kohaselt ei ületa Benita Kodu AS-i turuosa 25%, mistõttu ei ole tegemist vertikaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses.

---

⁴ Konkurentsiameti 18.01.2013 otsus nr 5.1-5/13-004, UP Invest AS / aktsiaselts Semetron ([link](#))

3.3 Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Kuna koondumise osaliste ühine turuosa meditsiiniseadmete hulgimüügil on ligikaudu [30-40]%, on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses. Järgnevalt kajastab Konkurentsiamet nii Terviseameti, koondumise osaliste konkurentide kui ka klientide seisukohti ning annab hinnangu konkurentsiolukorrale meditsiiniseadmete hulgimüügi osas.

Terviseamet oli seisukohal, et käesoleval koondumisel puuduvad negatiivsed mõjud meditsiiniseadmete valdkonnale ning koondumisega kaasneb pigem positiivne mõju meditsiiniseadmete ohutuse tagamisel.

Konkurentidelt tulnud tagasiside oli erinev, mitmed ettevõtjad ei osanud koondumise osas seisukohta võtta. Nimetati, et koondumise osaliste tootevalikus leidub küll konkureerivaid tooteid ja teenuseid, kuid mitte sellisel määral, et see mõjutaks oluliselt konkurentsiolukorda. Paar ettevõtjat leidis, et koondumine vähendab konkurentsi ning aktsiaseltsist SEMETRON saab koondumise järgselt laia tootevalikut pakkuv ja kaubaturul olulist mõju omav ettevõtja. Samas oli ka arvamusi, et koondumise tulemusel siseneb aktsiaselts SEMETRON uude tegevusvaldkonda, mitte ei suurenda juba tegutsevas valdkonnas enda turujõudu.

Laekunud teabe põhjal pidas Konkurentsiamet põhjendatuks meditsiiniseadmete hulgimüügi valdkonna täiendavat uurimist ning saatis taotlused teabe saamiseks koondumise osaliste suurematele klientidele (aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla, Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla, Tartu Ülikool, sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum, sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Kaitsevägi, Confido Healthcare Group OÜ, SYNLAB Eesti OÜ).

Klientide vastustest selgus, et üldjuhul lähtutakse meditsiiniseadmete sisseostu korraldamisel riigihangete seadusest, samuti asutusesiseses hankekorras kehtestatud nõuetest. Vastustest nähtus, et võimalikud on samaaegsed raamlepingud mitme tootjaga, samuti on uuel hankeperioodil võimalik tarnija vahetamine, sest turul on olemas samaväärsed tooted. Mõnevõrra keeruliseks peeti tarnija vahetamist olukorras, kus seadmed peavad ühilduma juba olemasolevate seadmetega, kuid keskseadme väljavahetamisel on võrdsed võimalused kõigil turul tegutsevatel ettevõtjatel, kes vajaliku funktsionaalsusega seadet suudavad pakkuda. Samuti märgiti, et lihtsamate seadmete või seadmegruppide osas on üldjuhul alternatiivid olemas. Nimetati, et kuivõrd tavapäraselt kaasneb meditsiini-seadme(te) soetamisega pakkujale hoolduskohustus, mida on distantsilt keerulisem täita, hangitakse võimalusel seadmed Eestist, kuid ka Baltikumist. Toodi välja, et esineb olukordi, kus turul pole teatud tooteid pakkumas rohkem kui üks pakkuja, kuid kui seadme eeldatav maksumus ületab hanke piirmäära, korraldatakse siiski hange, kuna hankes osalemisest võivad olla huvitatud ka välismaised pakkujad. Konkurentsi ja alternatiivsete

lahenduste kõrval peetakse meditsiiniseadmete hankimisel väga oluliseks partneri usaldusväärset, et tagada meditsiinasutuse järjepidev ja tõrgeteta toimimine, seejuures on vajalik ennetada võimalikke tarneprobleemidest tulenevaid riske.

Koondumise menetlemise käigus kogutud teabele tuginedes järeldab Konkurentsiamet, et meditsiiniseadmeid pakuvad väga erineva suuruse ja spetsialiseerumise tasemega ettevõtjad. Seejuures võivad ka väiksemad, konkreetsetele toodetele või tootegrupile keskendunud tootjad olla spetsiifilisel alal edukamad kui mitmeid tootegruppe pakkuv suurtootja, kuna on paindlikumad ning parema hinna ja kvaliteedi suhtega.

Kokkuvõttes oli valdav enamik vastanutest seisukohal, et käesolev koondumine meditsiini-seadmete valdkonnale mõju ei avalda, seejuures on koondumise osaliste puhul on seni tegemist olnud erinevaid meditsiiniseadmete valdkondasid katvate ettevõtjatega.

Eelnevaid vastuseid ja kogutud teavet kogumis hinnates leiab Konkurentsiamet, et käesolev koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolukorda meditsiiniseadmete hulгимүүги, meditsiinitarvikute hulгимүүги ega meditsiiniseadmete hooldus- ja remonditeenuse pakkumise kaubaturgudel. Meditsiinitarvikute hulгимүүги ja meditsiiniseadmete hooldus- ja remonditeenuse osutamise puhul ei ole tegemist mõjutatud kaubaturgudega. Meditsiiniseadmete hulгимүүги kaubaturul tegutseb ka koondumise järgselt mitmeid ettevõtjaid ning koondumine ei tekita ega tugevda turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa aktsiaseltsi SEMETRON ja osäühingu InBio koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 24.09.2020 otsuse nr 5-5/2020-034 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused ja isikuandmed, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Kairi Kaasik-Aaslav/ 08.10.2020